

Dit factsheet is een uitgave van het NIVEL. De gegevens mogen met bronvermelding (Margreet Reitsma- van Rooijen, Anne Brabers en Judith de Jong. De aanvullende verzekering speelt een grotere rol bij het overstappen in 2012. Stijging van het aantal overstappers zet door Utrecht: NIVEL, 2012) worden gebruikt. U vindt deze publicatie en alle andere NIVEL-publicaties in PDF-format op www.nivel.nl.

De aanvullende verzekering speelt een grotere rol bij het overstappen in 2012. Stijging van het aantal overstappers zet door.

Margreet Reitsma- van Rooijen, Anne Brabers en Judith de Jong

De aanvullende verzekering speelt een grotere rol bij het overstappen en staat in 2012 voor het eerst in de top-3 van redenen om over te stappen. Dit blijkt uit cijfers van het Consumentenpanel Gezondheidszorg van het NIVEL. De daling van het aantal mensen met een aanvullende verzekering zet door. Jongeren en mannen hebben vaker alleen een basisverzekering dan ouderen en vrouwen. Ook zet de stijging van het aantal overstappers van zorgverzekeraar door. In 2011 stapte 7,6% van de bevolking over en in 2012 nam dit toe tot 8,4%. Ook in 2012 wisselen jongeren vaker dan ouderen. De hoogte van de premie is net als vorig jaar met afstand de belangrijkste reden om te wisselen. Kwaliteit speelt nauwelijks een rol. Er is dus nog steeds vooral sprake van prijsconcurrentie en niet van concurrentie op kwaliteit van zorg.

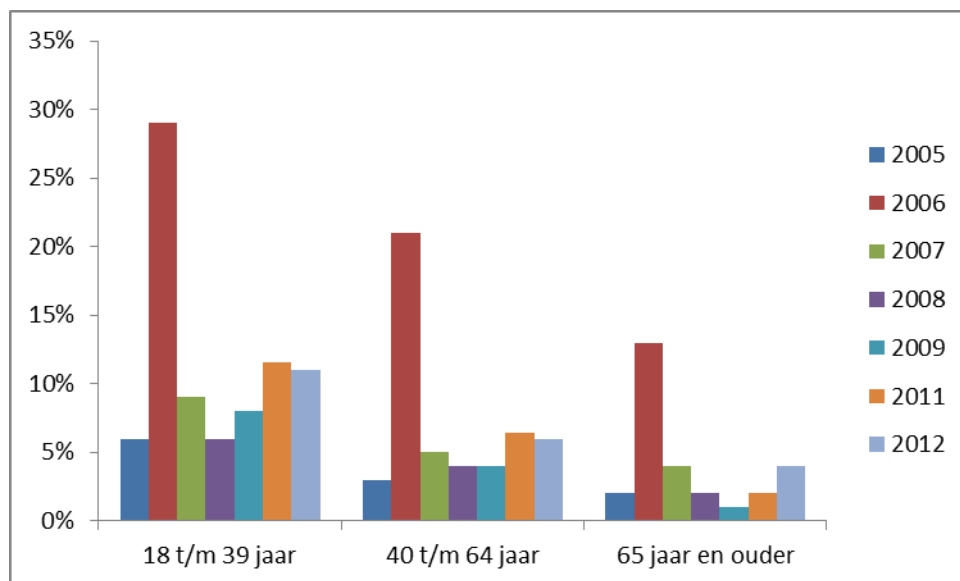
Stijging van het aantal overstappers zet door

In 2011 was er een toename in het aantal overstappers zichtbaar: 7,6% van de bevolking wisselde van zorgverzekeraar (Reitsma-van Rooijen et al., 2011). In de jaren daarvoor lag het percentage rond de 5% (De Jong en Groenewegen, 2007; De Jong, 2008; Vos en De Jong, 2009). De stijging die in 2011 zichtbaar was, heeft zich doorgezet in 2012. 8,4% van de bevolking wisselde in dit jaar van zorgverzekeraar. Deze stijging komt overeen met de cijfers van Vektis (Vektis, 2012).

Jongeren wisselen nog steeds het vaakst

Ook dit jaar stappen jongeren (18-39 jaar) het vaakst over: 11,2% van hen geeft aan dit jaar te zijn gewisseld van zorgverzekeraar. Van de mensen van 40-64 jaar en ouder dan 65 jaar is respectievelijk 5,7% en 3,7% gewisseld (zie Figuur 1). Het patroon dat jongeren vaker wisselen dan ouderen, komt overeen met de voorgaande jaren.

*Figuur 1: Percentage overstappers naar andere zorgverzekeraar in 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2011 en 2012 per leeftijdscategorie**

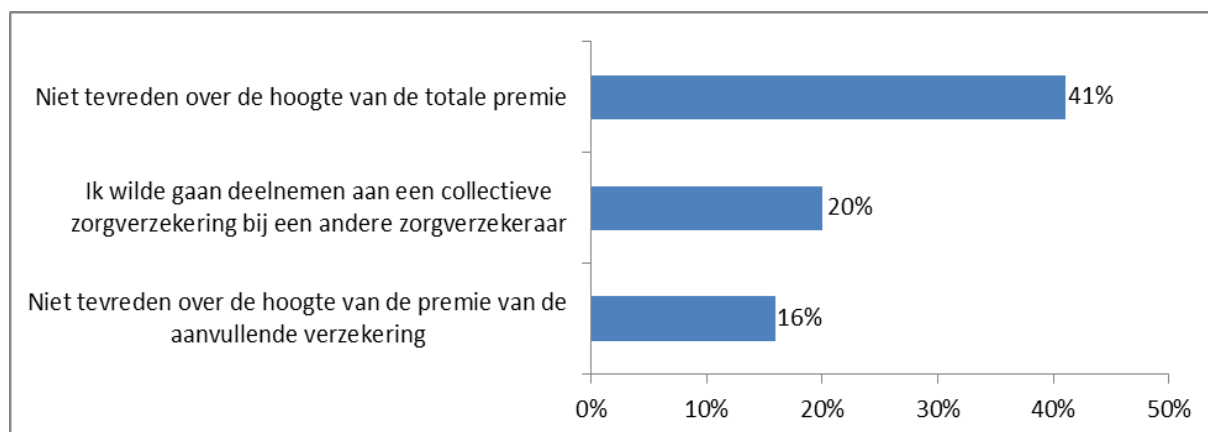

* In 2010 is geen peiling gehouden in het Consumentenpanel Gezondheidszorg. In 2005 gaat het om het percentage overgestapte ziekenfondsverzekerden.

Premie nog steeds belangrijkste reden om te wisselen

De hoogte van de totale premie is nog steeds veruit de belangrijkste reden om over te stappen: ruim vier op de tien (41%) wisselaars geeft dit als reden aan (zie Figuur 2). Hiermee wordt de premie minder vaak als reden om te wisselen aangekruist dan vorig jaar (52%) (zie ook Tabel 1 in de Bijlage) (Reitsma-van Rooijen et al., 2011). De reden ‘niet tevreden over de kwaliteit van zorg die mijn zorgverzekeraar regelt’ wordt door 3% van de wisselaars aangekruist. Hieruit blijkt dat de premie nog steeds een veel grotere rol bij het wisselen van zorgverzekeraar speelt dan de kwaliteit van zorg. Op de tweede plek van vaakst genoemde redenen om te wisselen staat dit jaar ‘ik wilde gaan deelnemen aan een collectieve zorgverzekering bij een andere zorgverzekeraar’. Een vijfde (20%) van de wisselaars kruiste deze reden aan. Op de derde plek (16%) staat ontevredenheid met de premie van de aanvullende verzekering.

Figuur 2: Top drie van redenen om te wisselen van zorgverzekeraar in 2012 (percentage wisselaars dat reden heeft aangekruist, is weergegeven, N=61)

De rol van de aanvullende verzekering bij het wisselen

De hoogte van de premie van de aanvullende verzekering lijkt een belangrijkere rol te spelen dan in eerdere jaren en staat in 2012 voor het eerst in de top-3 van redenen om te wisselen (zie Figuur 2 en ook Tabel 1 in de Bijlage voor een compleet overzicht). Mogelijk hangt dit samen met de stijging van de premie van de aanvullende verzekering in 2012. Gemiddeld is deze premie met 10% gestegen in 2012 (Overstappen.nl, 2012), tegen een stijging van gemiddeld 2% voor de basisverzekering (Vektis, 2012). Ook de verschuivingen die per 1 januari 2012 hebben plaats gevonden, waarbij een aantal zaken van de basisverzekering naar de aanvullende verzekering is gegaan (zoals fysiotherapie en dieetadvies), zouden een rol kunnen hebben gespeeld. Het aantal mensen met een aanvullende verzekering lijkt ook iets af te nemen. In 2012 zegt 89% van de mensen een aanvullende verzekering te hebben afgesloten, tegenover 94% in 2007 tot en met 2009 (De Jong en Groenwegen, 2007; De Jong, 2008; Vos en De Jong, 2009) en 91% in 2011 (Reitsma-van Rooijen et al., 2011). De cijfers van Vektis bevestigen deze trend (Vektis, 2012). Welke mensen hebben geen aanvullende verzekering? Jongeren hebben vaker dan ouderen alleen een basisverzekering. In de leeftijdsgroep 18 t/m 39 jaar heeft 14% alleen een basisverzekering, in vergelijking met 8% in de leeftijdsgroepen 40 t/m 64 jaar en 65 jaar en ouder. Verder hebben mannen vaker dan vrouwen geen aanvullende verzekering, namelijk 13% tegenover 8%.

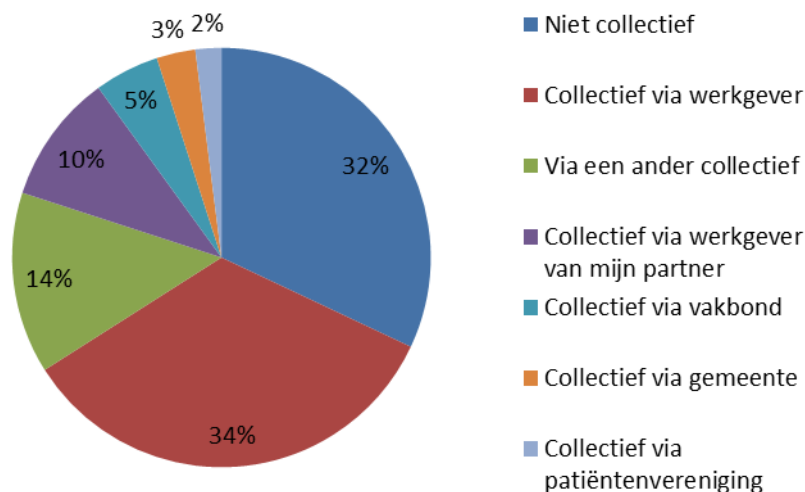
Tevredenheid belangrijkste reden om niet over te stappen

Iets meer dan de helft (53%) van de mensen die niet gewisseld is van zorgverzekeraar, blijft bij de huidige zorgverzekeraar vanwege tevredenheid over de dekking van de totale polis. In de top drie van redenen om niet te wisselen, staat verder: 'ik zit al heel lang bij deze zorgverzekeraar' (31%) en 'ik ben tevreden over de service van mijn zorgverzekeraar' (26%). Deze top drie is vergelijkbaar met voorgaande jaren (zie Tabel 2 in de Bijlage).

Een meerderheid is verzekerd via een collectief, vooral via de werkgever

Bijna een derde (32%) van de ondervraagden is individueel verzekerd. De rest is via een collectief verzekerd. Meestal is dit een collectief via de werkgever (zie Figuur 3).

Figuur 3: Percentage verzekerden per soort collectief (2012)

Tot slot

De stijging van het percentage overstappers welke in 2011 werd gevonden, lijkt door te zetten in 2012. Premie blijft de belangrijkste reden om te wisselen. Kwaliteit speelt nauwelijks een rol bij het wisselen. De resultaten laten zien dat er in het huidige stelsel nog steeds vooral sprake is van prijsconcurrentie en niet van concurrentie op kwaliteit van zorg.

Wel valt op dat dit jaar de aanvullende verzekering een grotere rol lijkt te spelen bij het wisselen van zorgverzekeraar. Een verklaring hiervoor ligt mogelijk in de versoering van het basispakket, waardoor een aantal zaken niet meer onder de basisverzekering valt. Mede hierdoor, is de premie van de aanvullende verzekering aanzienlijk gestegen. Hierin kan een uitleg worden gevonden voor het dalende aantal mensen met een aanvullende verzekering. Mogelijk wil men premie besparen door een minder uitgebreide of geen aanvullende verzekering te nemen, of door over te stappen naar een andere zorgverzekeraar. Het is belangrijk om deze ontwikkeling te blijven monitoren, met name wanneer er nog meer pakketmaatregelen worden genomen en de aanvullende verzekeringen sterker in premie stijgen. Dit zou dan mogelijk een risico kunnen vormen voor de toegankelijkheid en individuele betaalbaarheid van zorg.

Onderzoeksmethode

In februari 2012 heeft een steekproef van 1.500 panelleden uit het Consumentenpanel Gezondheidszorg van het NIVEL een vragenlijst ontvangen met vragen over, onder andere, het overstappen van zorgverzekeraar. 671 mensen ontvingen een schriftelijke vragenlijst en 829 mensen een online vragenlijst. De resultaten beschreven in dit factsheet beschreven zijn gebaseerd op 875 respondenten (410 schriftelijk en 465 online). Dit is een gemiddelde respons van 58%. De samenstelling van de groep respondenten naar leeftijd en geslacht was niet helemaal representatief voor de samenstelling van de algemene bevolking in Nederland wat betreft deze aspecten. Wanneer er uitspraken worden gedaan over de algemene bevolking, is er dan ook een weging toegepast om hiervoor te corrigeren. Voor meer informatie kunt u terecht op www.nivel.nl/consumentenpanel of e-mailen naar consumentenpanel@nivel.nl. Meer informatie over het panel is ook te vinden in: Brabers AEM, Reitsma-van Rooijen M, Jong JD de. *Consumentenpanel Gezondheidszorg: basisrapport met informatie over het panel (2012)*. Utrecht: NIVEL, 2012.

Literatuur

- Jong JD de, Delnoij D, Groenewegen PP. Verzekerdenmobiliteit is hoog: ook ouderen zijn overgestapt. Utrecht: NIVEL, 2006.
- Jong JD de, Groenewegen PP. Percentage overstappers van zorgverzekeraar valt terug. Collectivisering zet door. Utrecht: NIVEL, 2007.
- Jong JD de. Wisselen van zorgverzekeraar, Utrecht: NIVEL, 2008
- Overstappen.nl, 2011: <http://www.overstappen.nl/zorgverzekering/nieuws/3241-premiestijging-aanvullende-verzekering-gemiddeld-10/>
- Reitsma-van Rooijen M, Brabers AEM, & Jong JD de. Bijna 8% wisselt van zorgverzekeraar. Premie is de belangrijkste reden om te wisselen. Utrecht: NIVEL, 2011
- Vektis. Zorgthermometer. Verzekerden in beweging 2012.
- Vos L, Jong J de. Percentage overstappers van zorgverzekeraar 3%: ouderen wisselen nauwelijks van zorgverzekeraar. Utrecht: NIVEL, 2009.

Bijlage

Tabel 1: Redenen om van zorgverzekeraar te wisselen

	2007 n=118	2008 n=81	2009 n=55	2011 n=71	2012 n=61
Niet tevreden over de hoogte van de totale premie	36%	25%	39%	52%	41%
Ik wilde gaan deelnemen aan een collectieve zorgverzekering bij een andere zorgverzekeraar	37%	11%	22%	6%	20%
Niet tevreden over de hoogte van de premie van de aanvullende verzekering	8%	10%	11%	8%	16%
Niet tevreden over de dekking van de aanvullende verzekering	18%	28%	24%	7%	13%
Niet tevreden over de hoogte van de premie van de basisverzekering	7%	8%	11%	5%	12%
Niet tevreden over de dekking van de totale polis	14%	13%	7%	9%	8%
Niet tevreden over de collectiviteitskorting	26%	11%	6%	7%	8%
Niet tevreden over de service van mijn zorgverzekeraar	14%	11%	7%	4%	8%
Mijn gezinssituatie is veranderd	-	-	-	10%	3%
Ik wilde een specifieke aanvullende verzekering	-	15%	11%	6%	3%
Niet tevreden over de dekking van het collectieve contract	6%	5%	0%	2%	3%
Niet tevreden over de dekking van de basisverzekering	1%	8%	2%	1%	3%
Niet tevreden over de kwaliteit van zorg die mijn zorgverzekeraar biedt	6%	1%	0%	1%	3%
Mijn oude zorgverzekeraar heeft een slecht imago	3%	2%	0%	0%	2%
Niet tevreden over het vrijwillig eigen risico en de daarbij behorende premiekorting	0%	1%	2%	0%	0%
Ik wilde in plaats van een naturapolis een restitutiepolis	1%	0%	2%	0%	0%
Ik wilde in plaats van een restitutiepolis een naturapolis	2%	0%	0%	1%	0%
Mijn huisarts adviseerde mij om over te stappen	-	-	-	-	0%
Omdat ik niet meer naar de zorgaanbieder van mijn voorkeur kan	-	-	-	-	0%
Anders	17%	39%	24%	24%	21%

Percentages tellen op tot meer dan 100%, omdat men meerdere antwoordcategorieën kon aankruisen.

In 2010 is geen peiling gehouden in het Consumentenpanel Gezondheidszorg

Tabel 2: Redenen om bij de zorgverzekeraar te blijven

	2007 n=2.166	2008 n=1.968	2009 n=1.745	2011 n=1.161	2012 n=806
Tevreden over de dekking van de totale polis	48%	46%	45%	55%	53%
Ik zit al heel lang bij deze zorgverzekeraar	38%	34%	36%	30%	31%
Tevreden over de service van mijn zorgverzekeraar	34%	35%	31%	26%	26%
Tevreden over de dekking van de aanvullende verzekering	26%	28%	30%	19%	21%
Ik weet wat ik kan verwachten van mijn huidige zorgverzekeraar	31%	35%	30%	19%	20%
Tevreden over de collectiviteitskorting	32%	31%	30%	22%	20%
Tevreden over de kwaliteit van zorg die mijn zorgverzekeraar biedt	28%	29%	23%	20%	20%
Tevreden over de dekking van de basisverzekering	20%	25%	26%	18%	16%
Tevreden over de hoogte van de totale premie	21%	24%	20%	16%	15%
Het was mij teveel moeite om te zoeken naar een eventuele andere, betere en/of goedkopere zorgverzekeraar	15%	21%	18%	14%	14%
Tevreden over de dekking van het collectieve contract	20%	22%	21%	15%	13%
Mijn zorgverzekeraar heeft een goed imago	22%	19%	17%	13%	12%
Ik zie te weinig onderlinge verschillen tussen zorgverzekeraars	-	-	-	10%	12%
Ik denk niet dat ik een andere, betere en/of goedkopere zorgverzekeraar kan vinden	19%	19%	15%	12%	11%
Ik ben bang voor (administratieve) problemen indien ik overstap naar een andere zorgverzekeraar	6%	6%	6%	5%	6%
Tevreden over de hoogte van de premie van de basisverzekering	7%	12%	10%	5%	5%
Ik ben bang dat ik niet geaccepteerd zal worden voor de aanvullende verzekering	5%	5%	7%	3%	5%
Tevreden over de hoogte van de premie van de aanvullende verzekering	8%	11%	10%	4%	4%
Ik denk dat het voor mij niet mogelijk is om over te stappen naar een andere zorgverzekeraar	2%	3%	4%	2%	4%
Tevreden over het vrijwillig eigen risico en de daarbij behorende premiekorting	3%	5%	4%	3%	3%
Ik had te weinig informatie om te kunnen kiezen	-	-	-	-	2%
De informatie die ik had om te kiezen was onduidelijk	-	-	-	-	2%
Anders	5%	7%	4%	4%	6%

Percentages tellen op tot meer dan 100%, omdat men meerdere antwoordcategorieën kon aankruisen.

In 2010 is geen peiling gehouden in het Consumentenpanel Gezondheidszorg